

ПРОЄКТ ЗАКОНУ УКРАЇНИ
«ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ “ПРО НАЦІОНАЛЬНУ ПОЛІЦІЮ”
ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ПОРЯДКУ ПРОХОДЖЕННЯ СЛУЖБИ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ»
Автор. кол.: Музичук О.М., Бурдін М.Ю., Бугайчук К. Л., Швець Д.В., Ізбаш К.С.

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України

«Про внесення змін до Закону України “Про Національну поліцію” щодо удосконалення порядку проходження служби поліцейськими»

1. Обґрунтування необхідності прийняття проєкту Закону

Забезпечення належних умов проходження служби в органах Національної поліції України є необхідною умовою формування сталого кадрового складу цього центрального органу виконавчої влади, підвищення загальної ефективності його роботи.

Разом із вищевикладеним чинний Закон України «Про Національну поліцію» потребує відповідного удосконалення, оскільки містить внутрішні суперечності, а також положення, які не відповідають чинному законодавству України.

Так, у статтях 15 та 21 Закону у вимогах до керівного складу поліції йдеться про наявність у особи вищої повної юридичної освіти та досвіду роботи на керівних посадах не менше одного року. Справа в тому, що чинний Закон України «Про вищу освіту» не оперує терміном «вища повна юридична освіта». Стаття 5 цього Закону говорить, що підготовка фахівців з вищою освітою здійснюється за відповідними освітніми програмами на таких рівнях вищої освіти: початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти; перший (бакалаврський) рівень; другий (магістерський) рівень; третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень. Крім того, незрозумілою є галузь знань, за якою в керівного складу поліції має бути вища освіта.

Так само термін «досвід на керівних посадах» протирічить принципу правової визначеності, оскільки з нього незрозуміло, на яких керівних посадах та в яких органах влади мав би працювати претендент на посаду керівника територіального органу поліції.

У ст. 61 Закону «Про Національну поліцію» вказано, що поліцейським не може бути особа, засуджена за умисне вчинення тяжкого та особливо тяжкого злочину, у тому числі судимість якої погашена чи знята у визначеному законом порядку. Таким чином, якщо особа з необережності вчинила тяжкий чи особливо тяжкий злочин і в неї погашена судимість, вона може претендувати на службу в поліції, що викликає об'єктивні заперечення.

Теж саме стосується умисного вчинення особою нетяжкого злочину або кримінального проступку, оскільки наявність умислу на вчинення кримінального правопорушення говорить про невідповідність моральних якостей особи вимогам поліцейської служби.

У статті 67 Закону України «Про Національну поліцію» зазначено, що зарахування поліцейських наказами по особовому складу в розпорядження органів поліції для подальшого проходження служби допускається в разі звільнення поліцейського з посади у зв'язку з виконанням дисциплінарного стягнення або виконанням висновку поліцейської комісії про невідповідність займаній посаді.

Водночас відповідно до ст. 51 Закону України «Про Національну поліцію» основними повноваженнями поліцейської комісії є: 1) проведення відбору (конкурсу) на службу в органи (заклади, установи) поліції, крім прийому на навчання до вищих навчальних закладів зі специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських; 2) проведення конкурсу для призначення на вакантну посаду.

Таким чином, надавати висновок про невідповідність займаній посаді поліцейська комісія не має права. Водночас відповідне повноваження, згідно зі ст. 57 Закону «Про Національну поліцію», мають атестаційні комісії.

З огляду на вищевикладені міркування та аргументи вважаємо за доцільне оптимізувати зміст чинного Закону України «Про Національну поліцію» за розглядуваними напрямками.

2. Мета прийняття проєкту Закону

Приведення положень Закону України «Про Національну поліцію» у відповідність до вимог законодавства про освіту, удосконалення переліку обмежень, пов'язаних зі службою в поліції, а також усунення внутрішніх протиріч цього Закону щодо визначення колегіального органу правомочного надавати висновки про невідповідність поліцейського займаній посаді.

3. Загальна характеристика та основні положення проєкту Закону

Цим законопроєктом передбачається внесення змін до статей 15 та 21 Закону України «Про Національну поліцію» щодо приведення вимог до керівного складу поліції вимогам Закону України «Про вищу освіту» та Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» від 29 квітня 2021 року № 266.

Проєктом також пропонується унормувати положення ст. 61 Закону України «Про Національну поліцію» щодо більш чіткого визначення обмежень, пов'язаних зі службою в поліції, а також внести зміни до ст. 67 Закону України «Про Національну поліцію» щодо визначення належного колегіального органу, який має право складати висновок про невідповідність поліцейського займаній посаді.

4. Стан нормативно-правової бази в цій сфері правового регулювання

У цій сфері правового регулювання діє Конституція України, Закон України «Про Національну поліцію», Закон України «Про вищу освіту», Кримінальний кодекс України

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація цього законопроєкту не потребуватиме витрат із Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних, правових та інших наслідків прийняття проєкту Закону

Реалізація акта після його прийняття здатна усунути внутрішні протиріччя між окремими положеннями Закону України «Про Національну поліцію», оновити вимоги до керівного складу поліції та привести їх у відповідність до чинного законодавства про освіту, а також більш чітко визначити обмеження, які пов'язані зі службою в поліції, у разі вчинення особою кримінального правопорушення.

II. ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ

до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України “Про Національну поліцію” щодо удосконалення порядку проходження служби поліцейськими»

Чинна редакція

Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII

Стаття 15. Територіальні органи поліції

...

7. Керівником, заступником керівника територіального органу поліції може бути призначена особа, яка:

- 1) відповідає загальним умовам вступу на службу в поліцію;
- 2) має вищу повну юридичну освіту;
- 3) має стаж роботи в галузі права не менш як п'ять років;
- 4) має досвід роботи на керівних посадах не менше одного року.

Пропонована редакція

Стаття 15. Територіальні органи поліції

...

7. Керівником, заступником керівника територіального органу поліції може бути призначена особа, яка:

- 1) відповідає загальним умовам вступу на службу в поліцію;
- 2) **здобула вищу освіту ступеня магістра або за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста в одній із таких галузей знань: право, цивільна безпека, управління та адміністрування, публічне управління та адміністрування, міжнародні відносини;**
- 3) має стаж роботи в галузі права не менш п'яти років;
- 4) має досвід роботи на керівних посадах **у системі Міністерства внутрішніх справ або Національної поліції** не менше одного року.

Стаття 21. Керівник та заступники керівника поліції

...

5. Керівником та заступниками керівника поліції може бути призначена особа, яка:

- 1) відповідає загальним умовам вступу на службу в поліцію;
- 2) має вищу повну юридичну освіту;
- 3) має стаж роботи в галузі права не менш як сім років;
- 4) має досвід роботи на керівних посадах не менш як п'ять років.

Стаття 21. Керівник та заступники керівника поліції

...

5. Керівником та заступниками керівника поліції може бути призначена особа, яка:

- 1) відповідає загальним умовам вступу на службу в поліцію;
- 2) **здобула вищу освіту ступеня магістра або за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста в одній із таких галузей знань: право, цивільна безпека, управління та адміністрування, публічне управління та адміністрування, міжнародні відносини;**
- 3) має стаж роботи в галузі права не менш як сім років;
- 4) має досвід роботи на керівних посадах **у системі Міністерства внутрішніх справ або Національної поліції** не менш як п'ять років.

Стаття 61. Обмеження, пов'язані зі службою в поліції

1. На поліцейських поширюються обмеження, визначені Законом України «Про запобігання корупції», цим та іншими законами України.

2. Не може бути поліцейським:

1) особа, визнана недієздатною або обмежено дієздатною особою;

2) особа, засуджена за умисне вчинення тяжкого та особливо тяжкого злочину, у тому числі судимість якої погашена чи знята у визначеному законом порядку;

3) особа, яка має непогашену або незняту судимість за вчинення кримінального правопорушення, крім реабілітованої;

...

Стаття 67. Перебування поліцейських у розпорядженні

1. Зарахування поліцейських наказами по особовому складу в розпорядження органів поліції для подальшого проходження служби під керівництвом посадових осіб, уповноважених призначати на посади поліцейських, допускається у разі:

1) звільнення поліцейського з посади у зв'язку з виконанням дисциплінарного стягнення або виконанням висновку поліцейської комісії про невідповідність займаній посаді, якщо до кінця визначеного строку виконання дисциплінарного стягнення або протягом десяти днів з дня ухвалення висновку про службову невідповідність не вирішено питання про подальше проходження ним служби;

...

Стаття 61. Обмеження, пов'язані зі службою в поліції

1. На поліцейських поширюються обмеження, визначені Законом України «Про запобігання корупції», цим та іншими законами України.

2. Не може бути поліцейським:

1) особа, визнана недієздатною або обмежено дієздатною особою;

2) особа, засуджена за вчинення тяжкого та особливо тяжкого злочину, у тому числі судимість якої погашена чи знята у визначеному законом порядку;

2¹) особа, засуджена за умисне вчинення нетяжкого злочину та кримінального проступку, у тому числі судимість якої погашена чи знята у визначеному законом порядку;

3) особа, яка має непогашену або незняту судимість за вчинення кримінального правопорушення, крім реабілітованої;

...

Стаття 67. Перебування поліцейських у розпорядженні

1. Зарахування поліцейських наказами по особовому складу в розпорядження органів поліції для подальшого проходження служби під керівництвом посадових осіб, уповноважених призначати на посади поліцейських, допускається в разі:

1) звільнення поліцейського з посади у зв'язку з виконанням дисциплінарного стягнення або виконанням висновку **атестаційної комісії** про невідповідність займаній посаді, якщо до кінця визначеного строку виконання дисциплінарного стягнення або протягом десяти днів з дня ухвалення висновку про службову невідповідність не вирішено питання про подальше проходження ним служби;

...